

Områdesnämnden för humanvetenskap

Stefan Helgesson
Vicerektor

Socialdepartementet
Regeringskansliet

Handläggare:
Karolina Alveryd

Yttrande över remiss: utkast till lagrådsremiss Elektronisk övervakning – ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga

Områdesnämnden för humanvetenskap har ombetts att till Socialdepartementet inkomma med synpunkter på remiss av *utkast till lagrådsremiss Elektronisk övervakning – ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga*. Utkastet har remitterats till Juridiska fakulteten och Samhällsvetenskapliga fakulteten. Synpunkter har inkommit från Juridiska fakulteten och Samhällsvetenskapliga fakulteten och redovisas i bifogade bilagor, som utgör områdesnämndens svar.

Stefan Helgesson

Karolina Alveryd

Juridiska fakultetskansliet

Socialdepartementet

Remissvar – Utkast till lagrådsremiss Elektronisk övervakning – ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga

Inledning

Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet har anmodats att yttra sig över *Utkast till lagrådsremiss Elektronisk övervakning – ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga*.

Enligt beskrivningen av utkastets huvudsakliga innehåll föreslås att förvaltningsrätten, efter ansökan av socialnämnden, ska pröva frågor om elektronisk övervakning med anledning av en av socialnämnden beslutad särskild föreskrift om en skyldighet för barn och unga att mellan vissa tider uppehålla sig i bostaden eller annan anvisad plats som kan likställas med bostad. Vidare föreslås att Statens institutionsstyrelse ska ansvara för att verkställa sådan elektronisk övervakning som förvaltningsrätten beslutar om. Elektronisk övervakning föreslås kunna beslutas för barn, men inte för någon som är yngre än 13 år. Förslagets övergripande syfte är att förebygga och förhindra att barn och unga involveras i eller ägnar sig åt brottslig verksamhet. Förslagen syftar även till att stärka rättssäkerhetsgarantierna i fråga om denna åtgärd.

Juridiska fakultetsnämnden ställer sig förstås principiellt positiv till åtgärder som innebär ett betonande av förebyggande arbete med syfte att förhindra att barn och unga involveras i eller ägnar sig åt brottslig verksamhet och därmed riskerar att fara allvarligt illa själva. De förslag som lämnas i utkastet till lagrådsremiss innefattar dock rättighetsbegränsningar, vilket innebär att särskild försiktighet och noggrannhet behöver iakttas i lagstiftningsprocessen.

Förslag om elektronisk övervakning av barn och unga lades även fram i Ds 2024:30 som Juridiska fakultetsnämnden yttrade sig över. Fakultetsnämnden, likt flertalet andra remissinstanser, framförde övergripande kritik mot de förslag som lades fram i promemorian. Den kritik som framfördes var både av principiell karaktär och i vissa avseenden på detaljnivå. I utkastet till lagrådsremiss behandlas ett av de förslag som lades fram i departementspromemorian och det kan konstateras att innehållet i utkastet till lagrådsremiss inte i alla delar motsvarar innehållet i departementspromemorian. Ett exempel är att det i departementspromemorian föreslogs att elektronisk övervakning inte skulle få beslutas för barn under 15 år. I utkastet till lagrådsremiss har denna åldersgräns sänkts till 13 år.

Juridiska fakultetsnämnden

När förändringar som, om de träder ikraft, innebär rättighetsinskränkningar krävs som sagt en noggrann analys av dess konsekvenser etc. Den tidsfrist som anvisats för besvarandet av denna remiss på utkast till lagrådsremiss är emellertid mycket kort. Utkastet är dessutom omfattande och innefattar komplexa frågor på ett område som är föremål för ett stort antal pågående eller nyligen genomförda reformer. Korta remisstider är ett problem i sig, både när det gäller arbetet med att utreda och lägga fram förslag inom ett område som är under sådan hastig och omfattande förändring, och när det gäller remissinstansers möjlighet att granska rimlighet och konsekvens av förslag som läggs fram. I den situation vi nu befinner oss i finns det en uppenbar risk att ingen har den överblick som är nödvändig. Det manar till eftertanke hos lagstiftaren att sakta ned reformtakten för att i tillräcklig grad kunna utvärdera och analysera om genomförda förändringar har lett till önskvärda och tänkta konsekvenser eller ej.

På grund av den korta tidsfristen som anvisats för att besvara detta komplexa och omfattande utkast tvingas Fakultetsnämnden meddela att nämnden inte har möjlighet att yttra sig i sak i ärendet. Här bör också noteras att när korta remisstider är i fråga utmanas det beredningskrav som kommer till uttryck i regeringsformen och riksdagsordningen. Syftet med beredningskravet är att grundläggande konstitutionella principer ska garanteras. En bakomliggande tanke med lagstiftningsprocessen är att den ska skapa förutsättningar för god och genomtänkt reglering. Även med beaktande av att beredningskravet inte anger någon bestämd tidsfrist, bygger remissförfarandet på att berörda aktörer ges rimliga förutsättningar att sätta sig in i materialet och lämna genomtänkta synpunkter. Fakultetsnämnden vill betona att när tidsramarna är snäva – som i denna aktuella remiss – begränsas eller till och med förhindras dessa möjligheter.

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av prodekan, professor Mark Klamberg. Yttrandet har beretts av professor Pernilla Leviner och juris doktor Emelie Kankaanpää Thell. Föredragande har varit Karolina Alveryd. Yttrandet har expedierats av Juridiska fakultetskansliet.

Mark Klamberg

Karolina Alveryd

BESLUT

2026-03-18

Dnr SU FV-0688-26

Kay Artle
Handläggare
Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden

Socialdepartementet

Remissvar: Elektronisk övervakning- ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga (S2026/00342)

Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden vid Stockholms universitet har fått möjlighet att yttra sig över remissen Elektronisk övervakning – ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga (SOU 2026/00342).

Synpunkter har lämnats av Institutionen för socialt arbete vilket utgör Samhällsvetenskapliga fakultetsnämndens svar, se bilaga.

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av dekanus Yvonne Svanström. Föredragande har varit handläggare Kay Artle

Kay Artle
Handläggare
Områdeskansliet för humanvetenskap

Yttrande – Elektronisk övervakning- ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga (S2026/00342)

Institutionen för socialt arbete avvisar de förslag som lämnas i *Utkast till lagrådsremiss Elektronisk övervakning – ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga*.

Förslag om att socialtjänsten ska föreslå elektronisk övervakning av klienter är en del av Ds 2024:30 *Lagen om insatser inom socialtjänsten till vårdnadshavare, barn och unga när samtycke saknas/LIV*. Institutionen för socialt arbete har i tidigare remissförfarande avvisat denna lag i sin helhet och lagt fram våra skäl därtill (se Stockholms universitets remissvar avseende Ds 2024:30). Vi understryker härmed på nytt att lagen inte på något vis är förankrad i forskning i socialt arbete över evidensbaserade åtgärder för att motverka ungdomskriminalitet. Tvärtom går förslagen på tvärs mot vad vi vet om effektiva sociala insatser. Om lagförslag realiserats kommer det vidare ha negativa externa konsekvenser som minskat förtroende för socialtjänsten. Sammantaget försämras socialtjänstens förutsättningar att utföra ett effektivt brottsförebyggande arbete.

Yttrandet har utformats av docent David Pålsson, fil dr Peter Andersson och professor Stefan Wiklund.

Områdeskansliet för humanvetenskap